

ÖSSZEGZÉS

E jelentés a fiatalok oktatáson, munkaerő-piacon és szabadidőn belüli sebezhetőségi formáira koncentrál. Kifejtjük, hogy a sebezhetőség mértéke nő, s bár akadnak példák a helyes gyakorlatra bizonyos konkrét csoportokon belüli sebezhetőség csökkentésében, hiányoznak a túlzott sebezhetőség visszaszorítására szolgáló makroszintű politikai irányelvek.

OKTATÁS

Alapmozgások az oktatásban:

1. Tovább nő a részvétel a középfokú oktatás felső osztályaiban, ami mostanra az európai fiatalok túlnyomó többségének lett tanulmányi tapasztalata.
2. Nő a részvétel a felsőoktatásban, a helyek iránti igény általában meghaladja a keresletet.
3. Az oktatásban résztvevők létszáma többnyire nem párosul az oktatásra fordított összeg emelésével: számos helyen csökkent az oktatásra fordított pénzek GDP-n belüli aránya.
4. Az iskolai végzettségi szint emelkedése a diploma bizonyos mértékű inflálódásához vezetett, s még a diplomás fiatalok is gondokkal küzdenek a munkaerő-piacon.
5. Elmosódik a választóvonal az általános tantervű és a szakiskolák között, s nagyobb a pályák közötti átjárhatóság lehetősége. Mindazonáltal még mindig kevésbé megbecsült a szakoktatás.
6. Számos országban vált problémává a kimaradás, a kurzusok félbehagyása és azok, akiknek problémái vannak a középiskola alsóbb osztályaiban, gyakran kapnak piros jelzést a felsőbb osztályokba vezető úton.
7. Noha az oktatás egyre jobban elérhető az emberek számára, nagy szakadék mutatkozik az egyes országok fiataljai között, főleg az alapvető készségek (írás-olvasás, matematika, természettudományok) fejlődése tekintetében.
8. Azok a fiatalok, akik az alapkészségek (elsősorban írás-olvasás és számtan) elsajátítása nélkül maradnak ki az iskolából, különösen hátrányos helyzetből indulnak a munkaerő-piacon.
9. Miközben különféle irányelvek léteznek a speciális szükségletekkel rendelkező fiatalok tekintetében, az integrált és nem szegregált rendszerek tűnnek a legsikeresebbnek.
10. Az oktatás expanziója nem vonta magával azt, hogy jelentősen csökkent volna a családi háttér és az oktatás elérhetősége közötti kapcsolat.
11. Gyengültek a nemek közötti különbségek, noha továbbra is erős a kapcsolat a nem és a különféle tantárgyak tanulása között.

Az oktatási rendszeren belül különösen sebezhető fiatalok:

1. Akik hátrányos anyagi helyzetű családokból jönnek.
2. Akik szüleinek korlátozottak az oktatási rendszeren belüli tapasztalatai.
3. Etnikai kisebbségek tagjai, bevándorlók vagy vándorlók.

MUNKAVÁLLALÁS

Ifjúsági munkavállalás irányai:

1. Fokozódik a verseny a minőségi munkahelyekért a diplomások és kvalifikált végzősök között – kevésbé képzettek és kevesebb bizonyítvánnyal rendelkezők növekvő nehézségei.
2. Fokozódik a bizonytalanság és esetlegesség a munkavállalásban, a részmunkaidős munkavállalás növekedése.
3. A posztkommunista országokban az iskolából a munkába való átmenetet káosz jellemzi, a fiatalok fizetése csökkent.
4. Számos országban a munkanélküliség mára normális része az iskolából a munkába átmenetnek még azok számára is, akik komoly szakmai képzéssel rendelkeznek.
5. A segélyek korlátozása miatt megnőtt annak a veszélye, hogy a családi támogatásra szoruló fiatalok különösen elszegényednek.
6. Mivel hosszú idő szükséges ahhoz, hogy a munkanélküli segélyre jogosultságot szerezzenek, valamint mivel rengetegen nem jogosultak a segélyre, ezért egyre több nem dolgozó, nem tanuló, képzésben nem részesülő fiatal nem jelenik meg a regisztrált munkanélküliek között.
7. Még az alacsony munkanélküli rátával rendelkező országokban is gyakran jelentkeznek problémaként az alulfoglalkoztatottság.
8. Egyre nő az önfoglalkoztatás jelentősége (főleg a posztkommunista országokban), az üzleti kudarcok mértéke azonban magas, a nyereség pedig alacsony. Az önfoglalkoztatást általában túlélési stratégiának, nem pedig valami pozitív választási lehetőségnek tekintik.
9. A szakoktatási modellek hitele egyre csökken, akárcsak a képzés és foglalkoztatás közötti kapcsolat. A képzési modellek új generációja azonban, amit a Luxemburgi Értekezlet után fejlesztettek ki, talán sikeresnek bizonyulnak majd.

A munkaerőpiacon különösen sérülékeny fiatalok:

1. Akik az alsóbb középiskolai szint után kikerültek az oktatásból.
2. Az alapvető írás-olvasási és számtani készség nélküli fiatalok.
3. A felzárkóztató programokon részt vevő szakmunkástanulók, akik gyakran képtelenek megvetni lábukat a munkaerőpiacon.

4. A posztkommunista országok azon állampolgárai, akik nem rendelkeznek a nyugati munkaadók által elvárt tudással, mint például a nyelvi vagy az informatikai ismeretek.
5. Mivel az állami támogatás mértéke egyre csökken a törvényileg kötelező oktatási időn túli képzésben, illetve a segélyek rendszere szűkül, azok a fiatalok, akik szülei képtelenek vagy nem hajlandók anyagi támogatást nyújtani.
6. Fiatalkorú bűnözők, otthontalanok, mozgáskorlátozottak és egyedülálló anyák, állami gondozásban felnőtt fiatalok.

Munkaerő-piaci sebezhetőség csökkentésére tett javaslatok:

1. Feltörni a munkanélküliség, bizonytalan munkák és felzárkóztató képzések közötti folyamatos ingázások ördögi körét a magas színvonalú képzés fejlesztésével – a munkaadókkal és az oktatókkal közösen. Többféle választási lehetőség biztosítása a képzés során és az önkéntes jelentkezés támogatása.
2. Mivel a modern gazdaságok középpontjában a munkavállaló alkalmazkodóképessége áll, az oktatás, a képzés és a munkavállalás közötti kapcsolatok erős szabályozása többé már nem szolgálja sem a munkavállalók, sem a munkaadók érdekeit.
3. A részmunkaidőben dolgozók felé irányuló képzési és oktatási lehetőségek új módszereit kell kidolgozni.
4. A hosszútávú fiatalkori munkanélküliség leküzdéséhez szükséges hatásos módszerek fejlesztése – adekvát támogatási formákat kell kialakítani munkanélküliek számára koruktól függetlenül.

SZABADIDŐ

A szabadidő fontosságáról

1. Miközben az oktatás és a munkaerőpiac közötti átmenetet természetesnek vesszük, a szabadidőt gyakran mellékesnek tekintik. A fiatalok szabadidejüket azonban gyakran töltik azon készségeik fejlesztésével, amelyeket fontosnak tartanak életük más vonatkozású sikerességéhez. Ilyenek például a szociális és vezetői képesség, a csoportnormák felé mutató szocializáció, a kognitív és identitásfejlődés, valamint számos olyan készség, amelyek alapja a kötetlen csoportos oktatás.
2. A fiatalokról gyakran gondolják, hogy bőséges szabadidővel rendelkeznek, ám néhány jel arra mutat, hogy a szabadidő mértéke valójában csökken, mivel a fiatalok a tanulás mellett részmunkaidőben dolgoznak. Létezik bizonyíték arra, hogy a hosszú munkaidő károsan hat a tanulmányokra, ám kevés figyelem irányul a munka és tanulás szabadidőre gyakorolt hatására.
3. A piaci szabadidő-eltöltési forma egyre jelentősebb, ebből azonban új sebezhetőség fakad, mivel ebből számos fiatal rekesztődik ki anyagi források hiánya miatt.

4. Az ifjúsági intézmények szabadidős szolgáltatásait folyamatosan befolyásolják a pénzügyi megszorítások, s így egyre kevesebb lehetőség adódik a szabadidő hasznos eltöltésére azok számára, akiknek kevés az esélyük, hogy be tudnak kapcsolódni a piaci elfoglaltságokba.
5. Az ifjúsági életszakasz kitolódásával és azzal, hogy a formális ifjúsági szolgáltatásokat leginkább a tizenévesek értékelik, az ifjúsági szociális munkásoknak új formákat kell kidolgozniuk a fiatal felnőttekkel végzett munkához.
6. A szabadidő kihasználásának megtanulását a személyes elégedettség központi kérdésének tartják. Azok a fiatalok, akiknek nem jut gazdag és változatos szabadidős életstílus, felnőttként aligha fogják kielégítően eltölteni szabadidejüket, s valószínűleg nehezen fognak megbirkózni a gazdasági inaktivitás nehézségeivel.